

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

**NATIONELL
PLATTFORM**
för arbete med naturolyckor

Verksamhetsberättelse 2012

Nationell plattform för arbete med naturolyckor

Verksamhetsberättelse 2012

Nationell plattform för arbete med naturolyckor

Verksamhetsberättelse 2012 – Nationell plattform för arbete med naturolyckor

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Kontaktpersoner:

Mette Lindahl-Olsson, 010-240 51 27, mette.lindahl-olsson@msb.se

Åke Svensson, 010-240 52 87, ake.svensson@msb.se

Janet Edwards, 010-240 51 08, janet.edwards@msb.se

Tryckeri: DanagårdLiTHo

Layout: Advant Produktionsbyrå AB

Publ.nr: MSB557 - juni 2013

ISBN: 978-91-7383-340-0

Innehåll

Inledning	7
Syfte och mål 2012	7
Nationell plattform i Sverige	8
Syfte	8
Mål.....	10
Plattformens aktiviteter	10
Prioriterade naturhändelser	10
Finansiering av aktiviteter	10
Verksamhet	12
Genomförda aktiviteter	12
<i>Möten inom den nationella plattformen</i>	12
<i>Nationell dialogmöte Post HFA 2015</i>	14
<i>Ny handlingsplan</i>	15
<i>Kampanjen Making Cities Resilient</i>	15
<i>Utvecklad riskanalys med hjälp av NNH och andra databaser</i>	18
<i>Inventering av genomförda tillämpningar av den nya nationella höjdmodellen</i>	18
<i>Studier av effekter av havsnivåhöjningar med ny nationell höjdmodell</i>	19
<i>Uppdatering av rapporten Klimatanpassning i Sverige – en översikt</i>	19
<i>Geoteknisk sektorsportal – huvudstudie</i>	19
<i>Samordnad prövning av stranderosionsärenden</i>	19
<i>Förstudie om naturolyckor och kulturarv</i>	20
<i>Planering av möte mellan forskare, myndigheter och praktiker</i>	20
Internationell samverkan	21
<i>Samverkan inom Norden</i>	21
<i>Samverkan inom Europa</i>	22
<i>Samverkan på global nivå</i>	24
Rapportering till FN-ISDR	26
Ekonomi	26

Inledning

MSB har regeringens uppdrag att genom en nationell plattform och i samverkan med berörda myndigheter och organisationer förbättra samordningen av arbetet med att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor. Åtgärderna ska syfta till att uppfylla Sveriges åtaganden i Hyogo-deklarationen och Hyogo Framework for action, HFA.

Denna verksamhetsberättelse omfattar plattformens femte verksamhetsår, kalenderåret 2012.

MSB är genom Mette Lindahl Olsson kontaktpunkt för det nationella åtagandet enligt HFA medan det övriga ansvaret för HFA i Sverige ligger på Utrikesdepartementet, UD.

Under året har följande myndigheter och organisationer ingått i myndighetsnätverket:

Boverket, Energimyndigheten, Jordbruksverket, Havs- och Vattenmyndigheten, Lantmäteriet, Livsmedelsverket, Länsstyrelsen, Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Riksantikvarieämbetet, Sida, Skogsstyrelsen, SMHI, Socialstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Svenska Kraftnät, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU), Sveriges kommuner och landsting (SKL), Trafikverket.

Syfte och mål 2012

Det övergripande syftet med arbetet inom den nationella plattformen är att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor genom att samordningen förbättras på lokal, regional och nationell nivå.

För att uppnå detta har arbete genomförts inom tre insatsområden med angivna mål:

1. Samverkan och samordning mellan myndigheter och organisationer

Målet är en ökad och breddad tvärssektoriell samverkan mellan myndigheter och organisationer som ger en allsidig belysning av risker, möjliga åtgärder och deras konsekvenser samt resulterar i ett behovsanpassat stöd till främst kommuner, landsting och länsstyrelser i frågor som rör naturolyckor.

2. Effektiv dataförsörjning

Målet är att identifiera behov av data och planeringsunderlag samt förbättra tillgängligheten och underlätta utbyte av informationen. Därigenom ges bättre förutsättningar för en gemensam lägesbild som kan utgöra beslutsunderlag hos berörda aktörer i arbetet med att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor.

3. Forskning, utveckling och kunskapsförsörjning

Målet är att genom forskning, utveckling, information och utbildning stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera naturolyckor.

Nationell plattform i Sverige

Regeringen har i regleringsbrevet för 2013 gett följande uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB:

”Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska vara nationell kontaktpunkt för Sveriges åtagande i Hyogodeklarationen och Hyogo Framework for Action 2005–2015. Myndigheten ska även samordna det nationella arbetet genom nationell plattform för arbete med naturolyckor.”

MSB representerar Sverige i de europeiska och nordiska nätverken för plattformar och kontaktpunkter. För Sveriges policyarbete enligt HFA är Utrikesdepartementet kontaktpunkt.

Den nationella plattformen består av 19 myndigheter och organisationer, i fortsättningen benämnda medlemmar. Deltagande i plattformen sker frivilligt och finansieras i huvudsak av den egna organisationen. Den svenska plattformen är myndighetsbaserad och samverkan med andra aktörer i samhället sker i första hand genom referens- och arbetsgrupper. Arbetsgrupper kan tillsättas för arbete med avgränsade uppgifter eller aktiviteter. Referensgrupper kan etableras vid behov. MSB finansierar plattformens sekretariat och de kostnader som följer av kontaktpunktskapet för HFA.

Den nationella plattformens organisation består av:

- **Styrgruppen** som svarar för inriktning och övergripande styrning av arbetet. Deltagare är generaldirektörerna (eller motsvarande) från de medlemmar som ingår i plattformen. Styrgruppen sammanträder minst en gång om året.
- **Myndighetsnätverket** som genomför det löpande arbetet inom plattformen. Nätverket utgörs av en utsedd representant per medlem till vilka det också utsetts suppleanter. Nätverket träffas minst fyra gånger per år.
- **Kontaktpunkt (HFA Focal Point) och sekretariat vid MSB** som ansvarar för internationella kontakter, koordinering, kommunikation, rapportering och administration av plattformens arbete. Sekretariatet är stöd för både kontaktpunktskapet och plattformen.

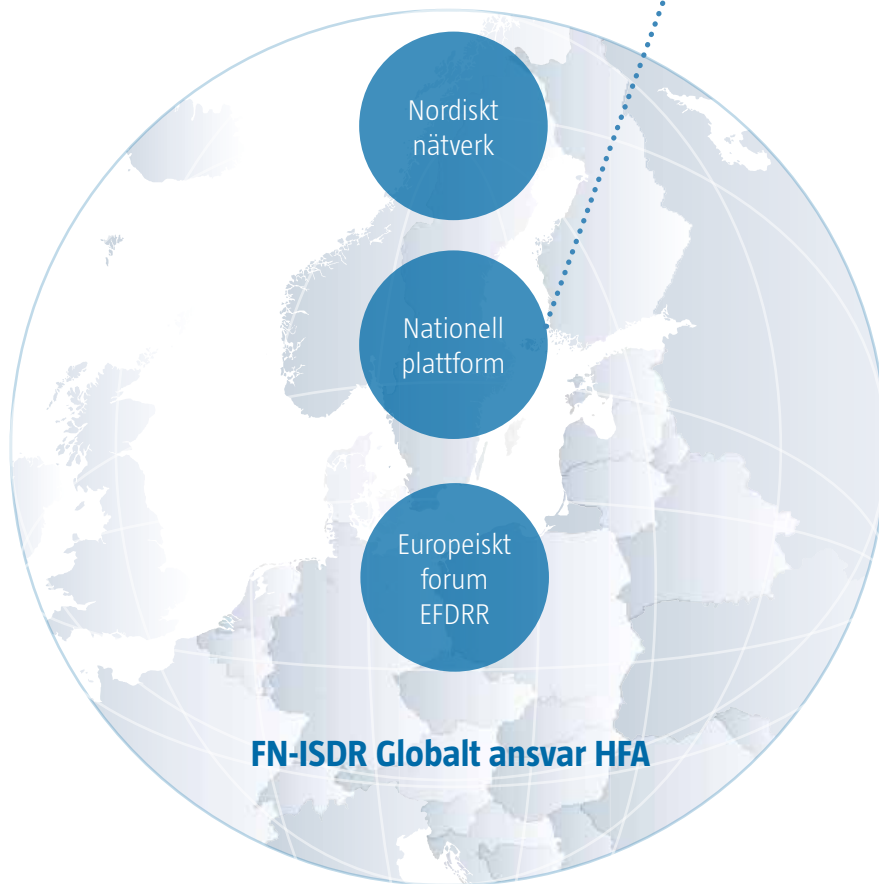
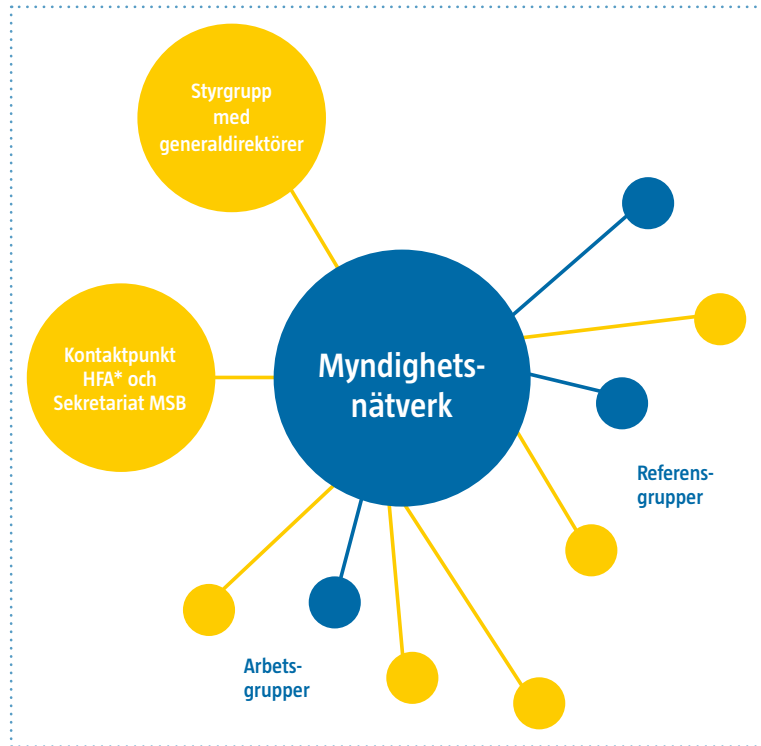
Syfte

Det övergripande syftet för Hyogo Framework for Action och uppbyggnaden av nationella plattformar för arbete med naturolyckor är att förluster i liv, sociala, ekonomiska och miljömässiga tillgångar orsakade av naturkatastrofer påtagligt ska ha minskat till år 2015.

- Syftet med Sveriges plattform är att förbättra samordningen av arbetet med att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor i Sverige.

Den förbättrade samordningen genom plattformen och de åtgärder som medlemmarna vidtar ska göra Sverige mindre sårbart för naturhändelser och öka samhällets förmåga att hantera naturolyckor.

Plattformen är en arena för samverkan och stödjer genom sina aktiviteter medlemmarna och deras målgrupper på central, regional och lokal nivå med underlag i arbetet med att förebygga naturolyckor och anpassa Sverige till ett förändrat klimat.

*För Sveriges policy-arbete enligt HFA är Utrikesdepartementet kontaktpunkt.

MSB representerar Sverige i de europeiska och nordiska nätverken för plattformar och kontaktpunkter.

Mål

Målet är att plattformens medlemmar och i förlängningen deras målgrupper på central, regional och lokal nivå genom plattformens arbete ska uppleva:

- ökad kännedom om andra aktörers verksamhet inom området
- bättre samordnad utveckling och spridning av kunskap, metoder och data inom området
- en effektivare användning av resurser inom området
- ökade möjligheter till samverkan nationellt och internationellt
- konkret nytta av ett starkt nationellt nätverk.

Plattformens aktiviteter

Sverige lever upp till Hyogo-deklarationen och HFA genom det samlade arbetet på alla nivåer och av alla organisationer i Sverige – myndigheter, kommuner och länsstyrelser, näringsliv, frivilligorganisationer och enskilda.

Inom ramen för den nationella plattformen utvecklas samordning och samverkan mellan medlemmarna i plattformen. De aktiviteter som medlemmarna kommer överens om och som genomförs inom ramen för plattformen adderar ytterligare värden till det samlade arbetet. Diskussioner kring aktiviteter och genomförande av dem stärker och utvecklas samordning och samverkan mellan plattformens medlemmar.

I den nationella rapporteringen som görs vartannat år till FN-ISDR redovisas en samlad bild av Sveriges arbete enligt HFA. I verksamhetsberättelsen för plattformen redovisas enbart de aktiviteter som genomförts för att utveckla samordning och samverkan i plattformen samt den verksamhet som följer av MSB:s nationella kontaktskap för HFA.

Prioriterade naturhändelser

Plattformens aktiviteter under 2013–2015 fokuseras mot följande naturhändelser:

- översvämningar, inklusive höga flöden och havsnivåhöjning
- skred och ras (i jord och berg) samt erosion vid kust och vattendrag
- ökande risker, till exempel biologiska hot, värmebölja, askmoln.

Allt arbete i plattformen ska beakta klimatförändringarna.

Finansiering av aktiviteter

Aktiviteter som normalt ligger inom en medlems ansvarsområde genomförs och finansieras av medlemmen. Sådana aktiviteter redovisas i respektive medlems verksamhetsplan och årsredovisning.

Verksamhet kan också genomföras som aktiviteter i direkt samverkan mellan medlemmarna i nätverket. Aktiviteterna kan till exempel vara utredningar, projekt eller seminarier och konferenser och rikta sig till olika målgrupper. Sådana aktiviteter finansieras gemensamt av de medlemmar som deltar i aktiviteten.

Det kan också handla om exempelvis aktiviteter för gemensamt lärande i nätverket och för att stärka nätverket som nätverk. MSB finansierar plattformens sekretariat och vissa gemensamma kostnader. Den samlade bilden av verksamheten redovisas i verksamhetsberättelsen för plattformen.

Medlemmar

Under 2012 har myndighetsnätverket i den nationella plattformen bestått av:

Myndighet	Representant	Ersättare
Boverket	Patrik Faming	Vakant
Energimyndigheten	Urban Bergström	Mikael Toll
Havs- och vattenmyndigheten	Tomas Johansson	Jessica Hjerpe Olausson
Jordbruksverket	Catrin Molander	Anja Bertilsson
Lantmäteriet	Stigbjörn Olovsson	Martin Ehrlén
Livsmedelsverket	Christina Nordensten	Erika Lind
Länsstyrelserna	Karin Klasa	Staffan Edler
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Mette Lindahl-Olsson	Håkan Axelsson
Naturvårdsverket	Tor Borinder	Lars Westermark
Riksantikvarieämbetet	Erika Hedhammar	Camilla Altahr-Cederberg
Sida	Patrick Kratt	Knud Falk
Skogsstyrelsen	Dan Rydberg	Johan Eriksson
SMHI	Lena Lindström	Per-Olof Hårsmar
Socialstyrelsen	Eva Sköld	Vakant
Statens geotekniska institut	Bengt Rydell	Karin Lundström
Svenska kraftnät	Anna Engström Meyer	Maria Bartsch
Sveriges kommuner och landsting	Ann-Sofie Eriksson	Emilie Gullberg
Sveriges geologiska undersökning	Anna Hedenström	Mats Engdahl
Trafikverket	Håkan Nordlander	Bo Kristofersson

Den nationella plattformens sekretariat vid MSB består av: Mette Lindahl-Olsson, nationell kontaktpunkt för HFA, Åke Svensson, nationell koordinator, Janet Edwards,

Verksamhet

Genomförda aktiviteter

Möten inom den nationella plattformen

Myndighetsnätverket har genomfört fyra endagsmöten och ett möte över två dagar inkluderat ett fältbesök på Falsterbohalvön med Vellinge kommun som värd. I fokus under fältbesöket var skyddet av Falsterbohalvön mot höjda havsnivåer. Mindre arbetsgrupper har formerats för de aktiviteter som redovisas i denna verksamhetsberättelse.

Styrgruppen sammanträdde den 15 november hos SKL i Stockholm. Inbjudna gäster var Helena Molin Valdés, överdirektör vid FN-ISDR, Michiko Hama, alpS GmbH, Österrike, Fredrik Jonsson, Jönköpings kommun samt Bengt Rydell, SGI.

Helena Molin Valdés, överdirektör vid ISDR i Genève talade om den process som inletts för att arbeta fram ett nytt avtala efter HFA. Helena poängterade särskilt att det är en bred process som tar avstamp underifrån och som endast i begränsad omfattning kommer att innebära förhandlingar. Avsikten är att till det Globala Plattformsmötet i januari–februari 2015 ha ett avtal klart som sedan kan godkännas av generalförsamlingen i oktober 2015. Det nya avtalet kommer följaktligen att gälla från 2016 och framåt. Helena kunde också berätta att vad som hittills framkommit är att många länder och parter önskar så små förändringar som möjligt och att man nu snarare talar om HFA II än om ett helt nytt avtal.

Michiko Hama, alpS GmbH och Fredrik Jonsson, Jönköpings kommun presenterade det utbyte kring riskbedömningar som etablerats mellan Tyrol i Österrike och Jönköpings kommun. Ett första utbyte mellan experter har genomförts i Jönköping och under vintern 2013 genomförs ett andra utbyte i Tyrol, Österrike. Både Tyrol och Jönköping är med i kampanjen Making Cities Resilient och utbytet är ett inspirerande exempel på vad deltagande i kampanjen kan ge på lokal nivå.

Bengt Rydell, SGI presenterade resultatet av den huvudstudie för en Geoteknisk sektorsportal som genomförts inom ramen för samverkan i plattformen. Studien och förstudien har genomförts med stöd av krisberedskapsmedel från MSB:s anslag 2:4. Portalen kommer att genomföras med start 2013 och även då med stöd av 2:4-medel.

Åke Svensson, MSB, presenterade förslaget till handlingsplan för plattformen perioden 2013–2015. Styrgruppen godkände utkastet till handlingsplan och gav myndighetsnätverket mandatet att efter kompletteringar godkänna den slutliga versionen vid sitt första möte 2013.

Plattformens årliga planeringsdagar med fältutflykt förlades till Falsterbohalvön med Vellinge kommun och Hans Folkesson med medarbetare som värdar för fältbesöket där skyddet mot höjda havsnivåer studerades och diskuterades.

Nederst till höger: Styrgruppsmötet hölls i Stockholm med Sveriges kommuner och landsting som värdar. Styrgruppen fick bland annat ta del av presentationer av Helena Molin Valdés (t.v.), FN-ISDR. Styrgruppen godkände också den nya handlingsplanen som utarbetats under året.

Foto: Åke Svensson

Nationell dialogmöte Post HFA 2015

Sveriges dialogmöte för Post HFA 2015 arrangerades av MSB och FN-ISDR den 14 november i Stockholm. Ett 40-tal representanter för fem departement i regeringskansliet, myndigheter i den nationella plattformen, kommuner, branchorganisationen Svensk Försäkring, Svenska Röda Korset, forskningsmiljöer samt ett par studenter deltog i mötet. Mötet leddes av Helena Molin Valdés överdirektör vid FN ISDR och Nils Svartz överdirektör vid MSB. Lena Malm, ordförande i Göteborgs Stads kommunfullmäktige föreläste om vikten av katastrofriskreducerings-arbete.

Som metod användes dialogdukar med sex frågor på varje duk och sex deltagare vid varje dialogbord. Sekretariatet fick många bra synpunkter via dialogdukarna som de olika arbetsgrupperna arbetade med. Synpunkterna har sammanfattats i en rapport till FN-ISDR (diarienummer 2012-3916).

I dialogen framhölls att en viktig framgångsfaktor för Sverige har varit att regeringen tagit ansvar för Hyogo-deklarationen och ramverket HFA och pekat ut MSB som nationell kontaktpunkt och ansvarig för den nationella plattformen. Det tydliga mandatet till MSB har möjliggjort en stark och väl fungerande nationell plattform som har utvecklat samverkan mellan myndigheterna på den nationella nivån.

En annan styrka har varit att ramverket gett ett gemensamt språk för samverkan och utbyte kring frågor om katastrofriskreducering vilket bland annat lett till ett ökat internationellt utbyte från nationell nivå ned till lokal nivå genom till exempel kampanjen Making Cities Resilient.

Sveriges nationella dialogmöte för Post HFA 2015 hölls i november i Stockholm och lockade ett 40-tal deltagare från departement, myndigheter och organisationer. Mötet leddes av Helena Molin Valdés, överdirektör vid FN-ISDR och Nils Svartz, överdirektör vid MSB.

Foto: Åke Svensson

Vid dialogmötet lyfte många deltagare fram behovet av att bredda deltagandet i arbetet till att omfatta även frivilligorganisationer som till exempel Röda Korset, privata aktörer och olika akademiska institutioner och forskningscentra. Ett annat område som lyftes fram är vikten av att kunna visa att DRR-insatser lönar sig, till exempel genom indikatorer och kostnads-nyttöanalyser.

Det svenska dialogmötet var helt enigt om att de nationella plattformarna måste bestå även under ett nytt ramverk. Från svenskt perspektiv efterlyses också tydliga indikatorer och en bättre anpassning av ramverket från nationell till lokal nivå. I Sverige har diskussionen om DRR och kopplingen till klimatanpassning varit livlig de senaste åren. Dialogmötet efterlyste en bättre och tydligare integrering av klimatanpassning och DRR i ett nytt ramverk. Generellt efterlystes också mycket mer av goda exempel på hur man kan jobba med ramverket i den egna verksamheten på olika nivåer. Många såg också det som viktigt att ramverket fortsätter att vara ett ramverk och inte utvecklas till att bli alltför detaljerat och styrande.

Ny handlingsplan

Arbetet med att utveckla en ny handlingsplan för plattformen har pågått under hela verksamhetsåret. Tre olika arbetspass har genomförts vid ordinarie möten med nätverket. Arbetet har genomförts med stöd av en extern konsult, Karin Lönn från Connecta AB. Arbetet har reducerat två styrdokument, handlingsprogram och verksamhetsplan, till ett samlat dokument. Fokus på arbetet har legat på att fördjupa syfte, mål och målgrupper för plattformens arbete samt att förenkla verksamhetsplaneringen. Till grund för arbetet har resultaten från tidigare genomförda utvärderingar och granskningar legat. Den nya handlingsplanen förtydligar plattformens verksamhetsområde och har en tydligare prioritering mot tre områden av naturhändelser:

1. översvämningar, inklusive höga flöden och havsnivåhöjning
2. skred och ras (i jord och berg) samt erosion vid kust och vattendrag
3. ökande risker, till exempel biologiska hot, värmebölja, askmoln.

Plattformen kommer också tillsvidare att fokusera på eventuella konsekvenser av askmoln till följd av vulkanutbrott utanför Sverige. I aktivitetsförteckningen i handlingsplanen har alla aktiviteter märkts med sin koppling till prioriteterna i HFA, detta för att synliggöra aktiviteternas koppling till ramverket och bidra till att ramverket förs närmare respektive medlems ordinarie verksamhet.

Kampanjen Making Cities Resilient

Syftet med kampanjen som initierats och drivs av FN-ISDR sedan 2010 är att stödja städer världen runt i arbete med att förebygga och reducera effekterna av naturkatastrofer. Tre mål kännetecknar kampanjen:

1. att öka kunskap och medvetenhet om risken för katastrofer och den roll som lokala myndigheter spelar
2. att höja det politiska stödet för riskhantering på lokal nivå. Att få starkare samverkan mellan lokala och nationella politiken
3. att utveckla en "HFA" på lokal nivå, tillhandahålla verktyg, utbildning, kapacitetsutveckling m.m.

Svenska kommuner som deltar i kampanjen är Göteborg, Jönköping, Karlstad och Kristianstad. Alla dessa är aktiva på den näst högsta nivån i kampanjen, "role model city", och har deltagit i internationella utbyten, studiebesök och konferenser. Dessa möjligheter erbjöds av FN-ISDR eller skapades av sekretariatet för Sveriges nationella plattform i samverkan med andra internationella partners som inför HFA på lokal nivå. De svenska kommunerna i kampanjen har också bildat ett nationellt nätverk för utbyte av erfarenheter.

Nationella aktiviteter

Nationella plattformen har verkat för att flera kommuner ska gå med i kampanjen Making Cities Resilient och utbyta erfarenheter med kommuner i andra länder. Göteborg anslöt sig till kampanjen i september 2012. Nationella plattformens sekretariat har hjälpt Stockholm, Sundsvall, Vellinge, Malmö och Jokkmokk med ansökningsförfarande samt andra kommuner med allmänna frågor kring arbetet med HFA på lokal nivå.

Local Government Self Assessment Tool (LGSAT) är ett av FN-ISDR:s utarbetat självutvärderingsverktyg som används för att bedöma hur långt kommunen har kommit med att skapa resiliens mot eventuella negativa konsekvenser till följd av naturhändelser. För att alla svenska kommuner som är med i kampanjen ska kunna använda verktyget har LGSAT översatts till svenska.

Internationella aktiviteter

Janet Edwards från plattformens sekretariat medverkat i utarbetandet av FN-ISDR:s "How to Make Cities More Resilient – A Handbook for Local Government Leaders". Handboken publicerades mars 2012 och är ett verktyg för Making Cities Resilient-kampanjen som kan laddas hem från www.preventionweb.net

Lena Malm, ordförande i Göteborgs kommunfullmäktige (till höger) undertecknade Making Cities Resilient-certifikat med Margareta Wahlström, FN:s undersekreterare för katastrofriskreducerande arbete (tredje från höger). Också i bilden är myndighetsrepresentant från Canberra, Australien (till vänster), och Liu Baochun, generaldirektör, Guangzhous kommun i Kina (tvåa från höger).

Lena Malm, ordförande i kommunfullmäktige i Göteborg och forskare från Mistra Urban Futures presenterade sitt DRR-arbete på World Urban Forum i Neapel i september. Där undertecknade Lena Malm också Making Cities Resilient-certifikatet med FN:s generalsekreterares särskilda rådgivare för Disaster Risk Reduction, Margareta Wahlström och direktören för FN-Habitat.

Jönköpings kommun genomförde i september första delen av ett utbyte med Tyrol, Österrike om riskbedömningar. Den finansierades av EU Exchange of Experts. Detta utbyte innefattade ett besök på SKL, en fältutflykt på Vättern och diskussioner om riskbedömningar och önskemål för arbetet med att förbättra resiliensen. Även experter från MSB, länsstyrelsen i Jönköpings län, och SMHI deltog i utbytet. Sammanhållande för i Jönköpings kommun är Fredric Jonsson, Funktionen för trygghet och säkerhet.

Anders Pålsson från räddningstjänsten i Kristianstads kommun deltog i april-mötet hos FN-ISDR i Geneve kring lansering av World Banks handbok om översvämningar. Handboken är relevant för förhållanden i Sverige och därför har spridits till intressenter i landet.

Jonatan Jürisoo från 4C Strategies AB Stockholm deltog som representant för Stockholms Stad i Resilient Cities Global Forum Bonn, 13–15 May 2012. Konferensen, som är den största av sitt slag, lockade omkring 400 deltagare från hela världen. Vid konferensen möttes politiker, företag och företrädare från myndigheter och akademien för att diskutera städers resiliens och klimatanpassning.

På uppdrag av FN-ISDR föreläste Ulf Nyqvist från Karlstads kommun under en DRR-kurs för lokala beslutsfattare i Korea oktober 2012.

Ulf Nyqvist, Karlstads kommun, föreläste i oktober under en DRR-kurs för lokala beslutsfattare i Korea.

Från vänster: Johan Asplund, Sofia Palmberg, Milena Bohuslavska från Tjeckiens inrikesdepartement och Anna Sjödin från Karlstads kommun diskuterade översvämningar med Rostislav Guth, chef för krishanteringsavdelningen och Jiri Hovorka, specialist i befolkningskydd.

Experter från Karlstads kommun och Karlstadsregionens räddningstjänst deltog i ett studiebesök till Tjeckien i oktober 2012 för att lära sig hur Prag skyddas mot översvämningar. Milena Bohuslavska från Tjeckiens inrikesdepartement och Mr. Petr Vodicka, brandmästare i Prags brandkår guidade Karlstads experter under besöket.

Utvecklad riskanalys med hjälp av NNH och andra databaser

Med utgångspunkt från tidigare studier genomfördes under 2012 en aktivitet som syftar till att ta fram en modell för riskinventering av höga vägbankar som kan genomföras över större geografiska områden "vid skrivbordet". Modellen ska göra det möjligt att kombinera information om höga vägbankar, trummlägen och vattenvägar med relevanta uppgifter från andra databaser för att underlätta och förbättra riskbedömning. Utvecklade metoder har med framgång testats för Trafikverkets driftområde Bergslagen, Norra Värmland. I denna aktivitet deltar Trafikverket, Lantmäteriet, SGI, SGU, SKL, Skogsstyrelsen och Institutionen för Mark och Vatten vid KTH.

Inventering av genomförda tillämpningar av den nya nationella höjdmodellen

En inventering av genomförda projekt, som har använt den nya nationella höjdmodellen (NNH) med fokus på naturolyckor och katastrofriskreducerande arbete, har utförts via en webbenkät. Enkäten skickades till de som beställt NNH-data från Lantmäteriet och nära 90 svar inkom från kommuner, länsstyrelser, myndigheter, universitet och privata företag. Generellt kan sägas att NNH i högsta grad använts till det som syftet med NNH i första hand var då beslutet togs att påbörja skanningen av landet, det vill säga till förebyggande arbete inom klimatanpassning. Flertalet (75 procent) av de som svarat på enkäten såg också fler möjligheter med NNH än de som de hittills själva hade provat. Resultatet av inventeringen finns publicerat i plattformens rapportserie, MSB360 - april 2012.

Studier av effekter av havsnivåhöjningar med ny nationell höjmodell

Under 2012 – 2013 genomförs en aktivitet som har som mål att studera och exemplifiera effekter av en förhöjd havsnivå med stöd av den nya nationella höjmodellen. Under 2012 har två delstudier genomförts, dels Effekter av havsnivåhöjningar på samhällsviktig verksamhet och dels Stranderosion och havsnivåhöjningar. En första fas i en tredje delstudie, Erosion och stabilitet i älvdalar vid klimatförändringar, har också genomförts under 2012. För 2013 planeras den tredje delstudien slutföras samt ytterligare en delstudie, Effekter av havsnivåhöjningar på natur- och kulturvärden, genomföras. I aktiviteten samarbetar flera av Plattformens medlemmar, bland andra Lantmäteriet, MSB, Statens Geotekniska Institut, Sveriges Geologiska Undersökning, Sveriges kommuner och landsting, Trafikverket och Riksantikvarieämbetet.

Uppdatering av rapporten Klimatanpassning i Sverige – en översikt

Rapporten upprättades ursprungligen under 2010 av en arbetsgrupp i plattformen för att ge en överblick över vilka aktiviteter och uppdrag listade i regeringens klimat och sårbarhetsutredning som blivit verklighet. Genomförandet av uppdateringen påbörjades innan sommaren 2012 genom ett e-post utskick till berörda myndigheter med en förfrågan att uppdatera de uppgifter som de lämnat till den tidigare rapporten. Under hösten fortsatte insamlandet av uppgifter genom telefonkontakter med berörda myndigheter och resultatet sammanställdes. För att nå ut med resultatet inleddes en process med att införliva materialet på webportalen klimatanpassning.se. Kvalitetsgranskning av materialet samt mindre förändringar i upplägget av webbsidor genomförs under våren 2013. SMHI kommer fortsättningsvis att göra en årlig översyn av materialet.

Geoteknisk sektorsportal – huvudstudie

Ett system för en nationell datainfrastruktur för tillgång till genomförda geotekniska undersökningar, en Geoteknisk sektorsportal, har utvecklats under 2012. Lantmäteriet har lett arbetet med deltagande från SGI, SGU, Trafikverket och SKL. Portalen ska vara tillgänglig via den nationella Geodataportalen och vara ett stöd i krisberedskapsarbetet genom att underlätta informationsdelning och att ge lägesbilder till stöd för flera myndigheter. I huvudstudien som utförts under året har klargjorts frågor om den tekniska datainfrastrukturen, organisation, ansvarsförhållanden och finansiering. Portalen införs under 2013 med SGI som ansvarig myndighet.

Samordnad prövning av stranderosionsärenden

Syftet med denna aktivitet var att ta fram underlag för en utvecklad dialog mellan bevarande- och exploateringsintressen i strandnära områden. SGI har regeringens uppdrag att samordna frågor om stranderosion på myndighetsnivå och frågorna har diskuterats vid ett möte med Myndighetsnätverket för stranderosion, där flera berörda myndigheter ingår. Som underlag användes resultat från en fallstudie i Lomma kommun om integrerad förvaltning av kustområden. Resultatet från mötet kommer att ingå i slutrapporten från projektet och förväntas leda till ökad förståelse för de frågor som är väsentliga för en hållbar utveckling av kustområden.

Förstudie om naturolyckor och kulturarv

Riksantikvarieämbetet har genomfört en förstudie om kulturarv och klimat- och miljöförändringar, där naturolyckor ingick. Syftet med förstudien var att internt inom kulturvårdsarbetet skapa en medvetenhet om klimat- och miljöförändringar samt naturolyckor och att belysa vikten av kulturhistoriska värden inom andra myndigheter. Arbetet med förstudien genomfördes genom besök på SMHI, SGI, Naturvårdsverket och interna workshops hölls på Riksantikvarieämbetet. Fokus för studien lades på vilka risker som finns för kulturarv uppdelat på landskap, byggnader, samlingar och arkeologiska lämningar. Bland de risker som uppmärksammades fanns både snabba förlopp, som översvämningar, jordskred och extrem nederbörd, liksom långsamma, som mögel, skadedjur och mer växtlighet. Arbetet har redovisats i en intern rapport, och kommer att spridas externt i form av en artikel.

Planering av möte mellan forskare, myndigheter och praktiker

MSB har tillsammans med CNDS vid Uppsala Universitet och CCS vid Karlstads universitet inlett planeringen av en gemensam dag kring forskning om naturhändelsers negativa konsekvenser för samhället. Mötet är tänkt att bli en mötesplats för forskare, myndighetspersoner och olika handläggare och experter verkamma vid kommuner, länsstyrelser och näringsliv. Mötet genomförs under oktober 2013 i nära anslutning till ett möte med den nationella plattformen.

Internationell samverkan

Samverkan inom Norden

Sekretariatet deltog den 27–28 mars i det tredje nordiska årsmötet mellan plattformar och HFA-kontaktpunkter. Mötet ägde rum i Finland, Pori (Björneborg). Från Karlstads kommun deltog Klas Jansson, stadsbyggnadsdirektör samt Anna Sjödin, översvämningskoordinator. I mötet deltog Sverige, Norge och Finland samt Estland som observatör. Mötet var mycket välarrangerat med ett givande erfarenhetsutbyte där framförallt Finlands nya nationella handlingsprogram inspirerade deltagarna. Vid mötet genomfördes också ett första utbyte av erfarenheter mellan Karlstads kommun och Björneborgs kommun.

Det tredje nordiska mötet mellan plattformar och HFA-kontaktpunkter ägde rum i Björneborg i Finland. Deltagare var från vänster: Dag Olav Högvold, kontaktpunkt, DSB, Norge, Åke Svensson, MSB, Klas Jansson, Karlstads kommun, Janet Edwards, MSB, Kristiina Sääntti, FMI, Finland, Anna Sjödin, Karlstads kommun, Pekka Vuola, Björneborgs kommun, Finland, Taito Vainio, kontaktpunkt, Inrikesministeriet, Finland, Tuuli Räm, Inrikesministeriet, Estland och Mette Lindahl Olsson, kontaktpunkt, MSB.

Samverkan inom Europa

European Forum for Disaster Risk Reduction

Som en del av planeringen för 2012 års arbete inom European Forum for Disaster Risk Reduction (EFDRR) och inför det tredje mötet i EFDRR i Kroatien i oktober 2012 deltog Sveriges kontaktpunkt Mette Lindahl Olsson i möte med "Friends of Chair" i Bryssel 24 februari.

Det tredje årliga mötet för plattformar och HFA-kontaktpunkter genomfördes i september i Dubrovnik i Kroatien. Från Sverige deltog Mette Lindahl Olsson Janet Edwards och Åke Svensson, alla från MSB, samt Anna Hedenström från SGU. På dagordningen stod bland annat om ett nytt HFA, utomstående granskning – Peer Review, klimatanpassning, informations- och erfarenhetsutbyte samt utvecklats stöd till den lokala nivån.

Inom forumet har Sverige lett arbetsgruppen "Information Sharing and Exchanges". I gruppen har förutom Sverige deltagit FN-ISDR, Armenien, Europeiska kommissionen. Arbetsgruppen avslutade sitt uppdrag med en session under forumet. Under mötet anslöt sig Sverige också till arbetsgruppen om införande av HFA på lokal nivå. Gruppen leds av Italien.

Peer Review

Vid förra årets möte med EFDRR föreslogs att nationella plattformar och ländernas DRR-arbete skulle bli föremål för en frivillig utomstående granskning, Peer Review. Storbritannien anmälde intresse att som första land bli utvärderat. Sverige ingick i utvärderingslaget tillsammans med Finland och Italien. Från Sverige och den nationella plattformen deltog Anna Hedenström, SGU. Europeiska kommissionen och FN-ISDR agerade som sekretariatet och OECD bidrog till processen med sina kunskaper och erfarenheter av utvärderingar. På plats kartlades kvaliteten i Storbritanniens DRR-arbete enligt HFA. Under en vecka i London intervjuades 75 organisationer. Därefter genomfördes två dagars fältbesök vid Met Office i Exeter och Environmental Agency i Bristol. Resultaten av intervjuer, fältbesök och granskade dokument sammanställdes och analyserades i en rapport utifrån de fem HFA-prioriteringarna. Sammanfattningsvis har medverkan i UK Peer review ökat kunskapen på flera nivåer, individ-organisation-utvärderingsteamet och mellan teamet och de utvärderade landet. Deltagandet gav goda exempel att ta hem till Sveriges plattform och den egna myndigheten (SGU) men också stor personlig utveckling och värdefull erfarenhet av internationellt samarbete.

Anna Hedenström från SGU och Sveriges Nationella plattform (tredje från vänster) medverkade i expertgranskningen av Storbritanniens arbete med HFA.

Gamla Stan i Dubrovnik är uppsatt på Unescos världsarvslista.

Foto: Åke Svensson

Sverige deltog i det tredje mötet med EFDRR i Dubrovnik i Kroatien, den 1–3 oktober. Till vänster Erling Kvernevik, DSB, Norge i diskussion med Anna Hedenström, SGU, Sverige och Steven Barnes, Storbritannien.

Foto: Åke Svensson

Samverkan på global nivå

Internationell rådgivningsgrupp om Post HFA 2015

Plattformen har stöttat FN-ISDRs långsiktiga strategiska arbete för nästa handlingsprogram efter 2015. Sveriges kontaktpunkt Mette Lindahl Olsson, MSB har ingått i Margareta Wahlströms "Advisory Group on the Post 2015 Framework for Disaster Risk Reduction". 14 personer från olika länder, discipliner och organisationer deltar i denna rådgivningsgrupp.

Den 19–20 mars 2012 deltog Mette Lindahl Olsson och Åke Svensson, MSB, samt Erika Hedhammar från Riksantikvarieämbetet i FN ISDR:s möte "Building Cities Resilience to Diasters: Protecting Cultural Heritage and Adapting to Climate Change" i Venedig i Italien.

Studiebesök från Moldavien

I november anordnade MSB ett studiebesök för representanter från Moldavien. Studiebesöket syftade till att delge Moldavien erfarenheter från arbetet med Sveriges nationella plattform. Anna Sjödin från Karlstads kommun presenterade exempel på hantering av översvämningar. Deltagarna besökte också MSB:s Stockholmskontor för en inblick i myndighetens arbete med operativa insatser och kapacitetsutveckling.

Review of National Platforms

Sverige har genom sekretariatet vid MSB deltagit i en global utvärdering av nationella plattformar "Review of National Platforms". Utvärderingen syftade till att identifiera de möjligheter och utmaningar plattformarna möter samt resurser, kompetenser eller andra faktorer som krävs för att nationella plattformar kan fungera väl som samordningsmekanism. Sverige och Tyskland representerade Europa i arbetsgruppen som även omfattade representanter från Senegal, Indonesien, Filippinerna, Ecuador och México.

Sverige deltog också tillsammans med representanter från länder i Afrika, Asien och Amerika i referensgruppen för utvärderingen. Slutrapporten presenteras under 2013.

Mette Lindahl Olsson, MSB, Erika Hedhammar, Riksantikvarieämbetet och Åke Svensson, MSB, deltog den 19–20 mars i FN ISDR:s möte "Building Cities Resilience to Disasters: Protecting Cultural Heritage and Adapting to Climate Change" i Venedig i Italien. Åke Svensson (längst ned till vänster) ledde en av sessionerna under mötet och Erika Hedhammar deltog i en workshop kring en handbok.

Foto: Åke Svensson, Erika Hedhammar

Rapportering till FN-ISDR

De länder som har undertecknat Hyogo Framework for Action rapporterar till FN-ISDR vart annat år om hur införandet framskrider. Syftet är att utvärdera ländernas framgångar med arbetet enligt HFA under perioden maj 2011 till maj 2013. Sekretariatet skickade ut FN ISDR:s frågeställningar till myndighetsnätverket i april. Rapporteringen diskuterades under myndighetsnätverkets möte i maj. Enkätfrågorna besvarades av alla myndigheter och organisationer i plattformens myndighetsnätverk. Sveriges rapport undertecknades av MSB:s generaldirektör Helena Lindberg och skickades till FN-ISDR i september. Sveriges rapport bildar tillsammans med andra länders rapporter underlag för en regional rapport för Europa och därefter en global rapport. Rapporterna presenteras under 2013.

Ekonomi

MSB har svarat för kostnader för arbetet med att vara kontaktpunkt för HFA samt för plattformens sekretariat, administration, övergripande information och kommunikation. Övriga myndigheter och organisationer svarar för sina kostnader för medverkan.

För verksamhetsåret 2012 har plattformens verksamhet (sekretariat och aktiviteter) finansierats av MSB med 1,1 miljoner kronor. Ingående myndigheter har finansierat egen tid och reskostnader. De myndigheter som varit värdar för myndighetsnätverkets möten samt styrgruppsmötet har stått för kostnader för förtäring vid dessa möten.

Aktiviteter som normalt ligger inom en myndighets ansvarsområde genomförs och finansieras av myndigheten och ingår i HFA-rapporteringen redovisas inte i verksamhetsberättelsen.

Aktiviteter som initieras inom plattformen har finansierats genom överenskommelser i myndighetsnätverket i varje särskilt fall, genom samverkan med andra organisationer (i Sverige eller internationellt) eller genom deltagaravgifter.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

651 81 Karlstad Tel 0771-240 240

Publ. nr MSB557 - juni 2013 ISBN 978-91-7383-340-0

www.msb.se/nationellplattform